

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 7 Sayı: 29 Volume: 7 Issue: 29

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

SANAL ORTAMDA PAZARLAMA ARACI OLARAK YENİDEN YAZILAN NASREDDİN HOCA FIKRALARI

NASREDDİN HODJA'S ANECDOTES REWRITTEN AS A MARKETING TOOL IN A VIRTUAL ENVIRONMENT

Özkan DAŞDEMİR*

Öz

Türk halk gülmecesinin kaynağı ve evrensel bir mizah tipi olan Nasreddin Hoca 13. yüzyılda Akşehir ve civarında yaşamıştır. Aradan geçen sekiz asırlık sürede, başlangıçta birkaç yüzü geçmeyen Nasreddin Hoca fıkralarının sayısı günümüzde bu sayının katbekat üzerine çıkmıştır. Değişik yollarla güncellenerek işlevsel hâle gelen Nasreddin Hoca fıkraları bir metinlerarasılık bağlamının konusunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda ele alınabilecek örnekler arasında sanal kültür ortamında pazarlama aracı olarak yeniden yazılan Nasreddin Hoca fıkraları gösterilebilir. Çalışmamızda sanal ortamda "Akıl almaz, sen al!" sloganıyla ürün satışı yapan "Çılgın Şeyler" isimli sitede bir pazarlama aracı olarak yeniden yazılan sekiz Nasreddin Hoca fıkrasını metinlerarası ilişkiler yönünden ele alacağız. Pazarlama aracı olarak yeniden yazılan fıkralardaki biçimsel ve anlamsal dönüştürüm örnekleri gösterilerek ana-metin konumuna gelen Nasreddin Hoca fıkralarının dolaşımdaki değişmez yapıları ortaya çıkarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nasreddin Hoca, Fıkra, Sanal Ortam, Yeniden yazma, Metinlerarasılık.

Abstract

Nasreddin Hodja, who is a source of Turkish folk humor and a universal type of humor, lived in Akşehir and around it in 13th century. In the period of eight centuries, the number of Nasreddin Hodja's anecdotes, which did not exceed a few hundred initially, nowadays has increased many times more than this number. Nasreddin Hodja's anecdotes, which were updated in different ways and became functional constitute the subject of a context of inter textuality. In this context, among the examples addressed, Nasreddin Hodja's anecdotes that were rewritten as a marketing tool in the virtual culture medium can be indicated. In our study, we will consider eight of the Nasreddin Hodja's anecdotes rewritten as a marketing tool in terms of inter textual relations on the site called "Crazy Stuff" that sells products with the motto "Inconceivable, but you conceive and buy it!" in the virtual environment. The stable structures in circulation of Nasreddin Hodja's anecdotes that achieved the condition of being main-text by showing examples of formal and semantic transformation in the anecdotes rewritten as a marketing tool will be revealed.

Keywords: Nasreddin Hodja, Anecdote, Virtual Environment, Rewriting, Intertextuality.

Giriş

20. yüzyılda gerçekleşen sanayileşme sonucunda ihtiyaç fazlası üretimin pazarlanabilmesi için reklam olgusu hızla bütün dünyanın hayatına girmiştir (Günay, 1996:3). İçinde bulunduğumuz yüzyılda ise geçen yüzyılın ihtiyaç fazlası üretimine ek olarak ürün çeşitliliği, küreselleşmeye bağlı erişim olanakları ve yeni tüketim alışkanlıkları üretici ve pazarlamacı açısından rekabete dayalı bir pazarlama anlayışının temellerini atmıştır. Günümüzde bir hayli önemli hâle gelen reklam olgusu, başlı başına bir uzmanlık alanı olarak, ilgililerince sürekli güncellenen bilgi,

* Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

tasarım ve donanımlarla gelişimine devam etmektedir. Diğer taraftan, çarşı-pazar, mahalle bakkalı ve müşteri defteri tutan mağazalar yavaş yavaş alışveriş hayatımızdan çıkmaya başlamış; geleneksel alışveriş yöntemlerinin yerini çağın koşullarına uygun yeni modeller almıştır. Günümüz insanı hemen hemen bütün ihtiyaçlarını sanal ortam üzerinden kredi kartı ile ödeme yaparak karşılayabilmektedir. Bu yeni tür alışverişin olanak ve kolaylıkları tüketiciyi günbegün cezbe etmektedir. Dolayısıyla etkili pazarlama teknikleri artık sanal ortamın da gündemine çoktan girmiştir.

Günay (1996: 3) folklor ürünleri ve reklam arasındaki ilişkiyi William Bascom'un sınıflandırdığı folklorun dört fonksiyonundan "eğitim ve kültürü gelecek nesillere aktarma", "değerlere, kabullere, kurumlara ve törelere destek verme" ve "eğlendirme" fonksiyonlarıyla birlikte değerlendirmektedir. *İnsanları, pazarlanan ürünleri almaya ikna etmek için hedef kitlenin değerleri ve kabulleri daima öncelikle tespit edilmekte ve reklam kampanyası buna göre düzenlenmektedir* (Günay, 1996: 3). *Bunun yanında folklor birikimi her milletin bilincinde ve bilinçaltında yaşadığı için çağrışımlarla müşteriyi etkilemek ve ürünün gerekliliğine inandırmak mümkün olmaktadır* (Günay, 1996: 3). *Reklamcı anlaşılır olması ve istenen etkiyi yaratması için reklamını belirlenen hedef kitlenin kültürel ve zihinsel altyapısına göre şekillendirmelidir... "Orta sınıf" diye nitelendirilen kesim belli bir dönemin ve zihniyetin düşüncesinde halkı oluşturmaktadır. O nedenle halka yönelik olarak hazırlanan reklamlarda halk kültürü unsurlarının kullanılması yerinde ve tabiidir* (Boyraz, 2001: 95). Türk halk gülmecesinin kaynağı ve dünyaca ünlü fıkra kahramanımız Nasreddin Hoca da, ürünlerini geniş halk kitlelerine tanıtmak ve kabullendirmek isteyen reklamcılar tarafından referans olarak kullanılmaktadır.¹Bu amaçla yeniden yazılan Nasreddin Hoca fıkraları metinlerarası çözümlemenin odağı hâline gelmektedir. *Aslında popüler kültürde metinlerarası ilişkilerin bilinçli ve derinlikli bir düşünüşle kullanılmadığı açıktır; amaç az zamanda ve zahmetsizce alıcıya ulaşmak ve akılda kalıcı bir mesaj vererek satışı sağlamaktır* (Alpaslan, 2007: 31). Çalışmamızda sanal ortamda "Akıl almaz, sen al!" sloganıyla ürün satışı yapan "Çılgın Şeyler" isimli sitede bir pazarlama aracı olarak yeniden yazılan Nasreddin Hoca fıkralarını metinlerarası ilişkiler yönünden ele alacağız.

Nasreddin Hoca Fıkralarının Güncellenmesi

Nasreddin Hoca fıkraları değişik zamanlarda, değişik yerlerde, farklı amaçlarla sürekli güncellenmiş ve güncellenmeye devam etmektedir. *Nasreddin Hoca fıkralarının bütün dünyaya yayılmasının ve aktüalitesini korumasının sebebi, bu fıkraların fonksiyonel bir kültür ürünü olmasıdır. Fonksiyonel olmayan kültür ürünleri ya kaybolur ya da arşivlerin, müzelerin tozlu raflarında, vitrinlerinde yerlerini alırlar. Nasreddin Hoca fıkraları eski kültürümüze ait olduğu halde insan ilişkilerini evrensel boyutlarda değerlendirdiği için günümüzde de yurt içinde ve yurt dışında aktüalitesini korumasını bilmiştir. Diğer yandan, ekonomik ve sosyal gelişmelere paralel olarak değişen hayat şartları karşısında yeni Nasreddin Hoca fıkraları yaratılarak veya bazı fıkralar Nasreddin Hoca adına yeniden düzenlenerek de Nasreddin Hoca fıkraları fonksiyonel duruma getirilmiştir. Böylece, gerçek Nasreddin Hoca fıkralarının sayısı birkaç yüzyü geçmezken sayısı bine yaklaşan Nasreddin Hoca fıkrası ortaya çıkmıştır* (Tan, 1990: 331). 13. yüzyılda yaşayan Nasreddin Hoca, Timur ile çağdaş olmadığı hâlde Germiyanlı Ahmedî ile Timur arasında geçen ve Timur'un peştamalına değer biçme olayını anlatan fıkra kısa bir süre sonra Hoca'ya adapte edilmiş, yerleştirilmiştir (Tan, 1990: 331). Fıkraların güncellenmek suretiyle işlevsel hâle getirilmesi sonraki yüzyıllarda da sürdürülmüştür. *19. yüzyıla gelindiğinde Hoca fıkralarda içki içmeye başlamış, çapkınlaşmış, aldatılmış koca durumuna bile düşürülmüştür. Yakın dönemde Hoca, müstehcen fıkraların başkahramanlarından biri olmuştur* (Tan, 1990: 331-332).Sakaoğlu ve Alptekin(2009: 189-240) Hoca'nın kişiliğine aykırı fıkraları mantık, din ve ahlak açısından Nasreddin Hoca'ya uymayan fıkralar başlıkları altında örneklendirmiştir. Düzgün (2004: 125-126) fıkra tipinin, halkın bir çeşit sözcüsü olarak ortaya atılan ve halk tarafından şekillendirilen bir kişilik olduğunu, belirli bir kişi ile sınırlı olmadığını vurgulayarak; fıkra tiplerinin bazen yer değiştirebildiğini ifade eder. Nasreddin Hoca fıkralarının bir kısmının da böyle bir değişim sonucunda ortaya çıktığını belirtir ve bazı sonuçlara varır:*Şu fıkra Nasreddin Hoca'nındır, şu değildir yargısına varmanın güçlüğü ortadadır. Bunu yaparken hangi ölçüyü kullanacaksınız ve hangi gerekçeyle bu ayıklama işlemini*

¹ Nasreddin Hoca'nın televizyon reklamlarında kullanılması ile ilgili bk. (Boyraz, 2001: 93-108).

gerçekleştireceksiniz? Burada araştırılması gereken asıl sorun, Nasreddin Hoca adına bağlanan bir fikranın topluma mal olup olmadığıdır. Bir tek kişinin anlattığı veya sadece bir iki eserde kayıtlı bulunan bir fıkrayı fikra tipine bağlamak elbette doğru olmayacaktır. Ancak, toplumun denetiminden geçerek anonim nitelik kazandığı zaman, beğensek de beğenmesek de artık o, bir Nasreddin Hoca fıkrasıdır (Düzgün, 2004: 126).

Tan (1990: 332) Nasreddin Hoca fıkralarının;“eski fıkraların yaşanılan dönemin özelliklerine göre değiştirilmesi,bunlardan yaşanılan döneme uyanların tekrarlanması, bilinen fıkraların yaşanılan dönemin özelliklerine göre Nasreddin Hoca’ya uyarlanması ve yaşanılan dönemin özelliklerine göre yeni Nasreddin Hoca fıkraları yaratılması” yollarıyla güncelliğini koruduğunu ifade eder. Değişik yollarla güncellenerek işlevsel hâle gelen Nasreddin Hoca fıkraları bir metinlerarasılık bağlamının konusunu oluşturmaktadır. *Nasreddin Hoca Hikâyelerinin yinelemeye ve yeniden yazılmaya açık olması onlara bir evrensellik özelliği kazandırmıştır. Bu özelliği ile Nasreddin Hoca’nın kişiliği yanında hikâyeleri metinlerarası ilişkiler bağlamındaki anlamıyla bir ana-metin durumuna gelmişlerdir. Bir başka deyişle sürekli bir gönderge durumuna gelen, alıntılanan, yeniden yazılan hikâyeler değişik ülkelerde, değişik koşullarda, yeni bağlamlarda durmadan yinelenirken oldukları gibi değil içerik ve biçimsel bakımdan dönüştürülmüşlerdir. Kuşkusuz bir ana-metin durumuna gelen, durmadan yeniden yazılan hikâyelerin birbirleriyle olan alışverişlerini sorgularken dönüştürme biçimleri üzerinde içeriksel olduğu kadar yapısal sorgulamalar yapmak onların hem metinlerarasılık boyutunu hem de dolaşımında olan değişmez yapılarının belirlenmesine katkı sağlayacaktır* (Aktulum, 2013: 79).

Sanal Ortamda Nasreddin Hoca ve Fıkraları

Başlangıçta sözlü kültür ortamının ürünleri olan Nasreddin Hoca fıkraları, çok geçmeden yazılı kültür ortamında da yerini almıştır.Günümüzde ise hem fıkraları hem de bu fıkraların çağrıştırdığı bir tip olarak Nasreddin Hoca, farklı kültür bağlamlarında yaşamaktadır. Konu ile ilgili Özdemir’in görüşleri dikkate değerdir: *Nasreddin Hoca, her türlü kültür bağlamında var olabilmiş bir kültür aktörüdür. Genelde birincil sözlü kültür ortamının fikra tipi olarak tanınmakla birlikte yazılı ve daha sonraki elektronik/sanal/ikinci sözlü kültür/dijital kültür ortamlarında yaşamış ve yaşamaya devam etmektedir. Belki de onun ölümsüzlüğünde bağlamsal dönüşümler karşısındaki uyum ve esnekliği yatmaktadır* (Özdemir, 2009: 593). Özdemir (2009: 603) sanal dünyada Nasreddin Hoca’yı araştırmanın bir bakıma sözlü kültür ve yazılı kültür bağlamındaki Nasreddin Hoca’yı incelemek olduğunu ifade eder. Yazar sanal ortamda Nasreddin Hoca ile ilgili siteleri; fıkraları; çizgi film, animasyon ve elektronik oyunları; resim, grafik, karikatür ve fotoğrafları; şiirleri; hediyelikleri; genel bilgi ve yayınları sınıflandırarak örneklendirir (Özdemir, 2009: 602-627). Sözlü kültür ortamında üretildikten sonra yazılı kültür ortamına geçen Nasreddin Hoca fıkralarısanal kültür ortamında güncellenebilmektedir. Sanal kültür ortamında güncellenen fıkraları beş Nasreddin Hoca fıkrası üzerinden örnekleyenAslan (2011: 39-60) bu fıkralarda varlığını devam ettiren en önemli öğenin Hoca’nın kendisi olduğunu ifade eder.

Yeniden Yazılan Nasreddin Hoca Fıkralarında Ana-Metinsel Dönüşümler

Ana-Metinlerin Ciddi Düzende Dönüşümü:*Ana-metnin düzleminde, alt-metin (ya da gönderge metin) bir oyun düzleminde, daha çok eğlendirmek ve/ya yermek amacıyla dönüştürülür. Ancak dönüşüm hep bir oyun düzleminde yapılmaz. Onun karşısına ciddi düzende yer alan dönüşüm ve taklitleri yerleştirmek gerekir. Genette, daha yansız ve geniş bir alanı kapsadığı için ciddi dönüşüm sözcüğü yerine değiştirim (transposition) sözcüğünü kullanmayı yeğler. Ciddi dönüşümler ya da değiştirim, öteki ana-metin yöntemlerinin tersine daha çok geniş boyutlu yapılara uygulanan çok sayıda ve çeşitli değiştirim yöntemini kapsayan ana-metinsellik kılıplarının en önemlileridir*(Aktulum, 2000: 142).

Alt-metnin anlamı üzerinde oynama derecesine göre değiştirim iki ulama ayrılır:

1. Biçimsel değiştirimler (dönüştürümler): *Burada anlam ile oynamaktan çok biçimsel dönüştürümler yaptırılır. Anlama rastlantısal olarak el atılır* (Aktulum, 2000: 142). Biçimsel dönüştürüm “çeviri”, “koşuklaştırma”, “düzyazılaştırma”, “vezin-dönüşümü” ve “biçem

dönüşümü” yöntemleri ile gerçekleştirilir(Aktulum, 2000: 142-146). Çalışmamızda biçem dönüşümünün bir çeşidi olan “genişletme”nin örneklerine rastlanmıştır.

Genişletme Örnekleri: Ana metinlerin biçimsel dönüştürmelerinden biri olan “biçem-dönüşümü (la transtylisation)” “indirgeme”, “genişletme” ve “kipsel-dönüşüm” eylemleri ile ortaya çıkar.Biçem dönüşümünün bir çeşidi olan “artırma-genişletme (l’augmentation)”bir metni uzatmaya, oylumunu artırmaya dayanan bir yöntemdir (Aktulum, 2000: 144-146).

“Dokuz Aylık Yolu Beş Günde Aldıysa” isimli fıkrada alt-metin “Hoca te’ehhül etmiş.” (Boratav, 2007: 244) ifadesiyle başlar. Alt-metinde Hoca’nın evliliği hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Bu evlilikten beş gün sonra Hoca’nın çocuğu olur. Ana-metnin pazarlama aracı olarak yeniden yazılmasına bağlı olarak Nasreddin Hoca’nın dul bir kadınla evlenmesi ve düğününde kendisine *çok güzel hediyeler* alınması fıkranın giriş kısmına eklenen parçalardır.

“Kimin İçinin Yandığını Allah Biliyor” isimli fıkrada alt-metin “Hoca ahbâbından birinin hânesine gitti.” (Boratav, 2007: 263) ifadesiyle başlar. Alt-metinde Hoca’nın misafirliğe gitme sebebi yoktur. Ev sahibi misafirliğe gelen Hoca’ya bal ikram eder. Ana-metnin pazarlama aracı olarak yeniden yazılmasına bağlı olarak yılbaşında Hoca’nın hanımıyla birlikte çarşıdan *ev hediyesi* alarak komşularını ziyarete gitmeleri fıkranın giriş kısmına eklenen parçalardır. Ev sahibi bu hediyeyi beğendiği için Hoca’ya bal ikram etmiştir.

2. İzleksel ya da anlamsal değiştirimler (dönüştürümler): Burada anlam açıkça ve bilerek dönüştürülür. Anlam dönüşümü çözümlemenin odağı olur (Aktulum, 2000: 142). İki tip anlamsal dönüşümden söz edilebilir: “Öyküsel dönüşüm” ve “pragmatik (edimsel) dönüşüm”(Aktulum, 2000: 142). Çalışmamızda “öyküsel dönüşüm”ün örneklerine rastlanmıştır.

Öyküsel Dönüşüm Örnekleri: Alt-metnin anlamında meydana gelen izleksel dönüşümler iki tür anlamsal dönüştürüm etkinliği ile gerçekleştirilir. Öyküsel ya da içeriksel (diégétique) değişikliği öne çıkaran “öyküsel dönüşüm” bunlardan biridir (Aktulum, 2000: 147).

“Bilenler Bilmeyenlere Anlatsın” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm Nasreddin Hoca’nın cemaate sorduğu “Size ne söyleyeceğimi biliyor musunuz?” sorusunun “En *ilginç hediyeler* nerede satılır biliyor musunuz?” şeklinde değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

“Seninle de Konuşulmuyor ki” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm Nasreddin Hoca’nın hanımına sorduğu “Hanım, bizim komşu değirmenci Ahmet Efendi’nin adı neydi?” sorusunun “Şu bizim *ilginç hediyeler* satan dükkânın sahibi karşı komşumuz Mehmet Ağa’nın adı neydi?” şeklinde değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

“Ödeşmiş Olmadık mı” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm Nasreddin Hoca’nın temizlenmek için hamama gitmesi ve burada gelişen olayların, Hoca’nın *doğum günü hediyesi* almak için çarşıya gitmesi ve buna bağlı olarak mağazada gelişen olaylar şeklinde değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

“Dokuz Aylık Yolu Beş Günde Aldıysa” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm “Hoca’nın düğününde komşuların *güzel hediyeler* alması” ve “yeni doğan çocuğa misafirlerin *bebek hediyeleri* alıp getirmeleri” parçalarının ana-metne eklenmesi ile ortaya çıkan biçimsel dönüşüm sonucu ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

“Peşin Parayı Görünce Ne de Güzel Gülüyorsun” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm Nasreddin Hoca’nın alacaklısına borcunu bir türlü ödeyememesi durumunun, Hoca’nın hanımına almaya söz verdiği ama henüz almadığı *doğum günü hediyesi* şeklinde değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

“Cübbenin İçinde Ben de Vardım” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm Hoca’nın evinden gelen gürültünün kaynağı olarak öne sürdüğü cübbenin, Hoca’nın bir akrabasının *ev hediyesi* olarak verdiği battaniye şeklinde değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

“Secdeye Kapanmasından Endişe Ediyorum” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm Hoca’nın geceyi geçirmek için gittiği handa yaşanan olayların, Hoca’nın *sevgili hediyesi* almak için gittiği dükkânda yaşanan olaylar şeklinde değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

“Kimin İçinin Yandığını Allah Biliyor” isimli fıkrada alt-metnin anlamında meydana gelen öyküsel dönüşüm Hoca’nın ahbaplık gereği bir haneye misafirlğe gitmesi olayının, Hoca’nın hanımıyla birlikte yılbaşında *ev hediyesi* olarak komşu ziyaretine gitmesi şeklinde değiştirilmesiyle ortaya çıkmıştır. Bu dönüştürüm fıkranın pazarlama aracı olarak yeniden yazılma amacı ile ilgilidir.

Tablolar:

Tablo 1: Bilenler Bilmeyenlere Anlatsın²

ANA-METİN Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Kahvehane Şahıslar: Nasreddin Hoca, kahvehane ahali	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Cami Şahıslar: Nasreddin Hoca, cami cemaati
Nasreddin Hoca kahve ahalesine seslenir: “En ilginç hediyeler nerede satılır biliyor musunuz?” Ahali “Hayır! Bilmiyoruz.” cevabını verir. Hoca bunun üzerine; “Madem bilmiyorsunuz bilmeyin daha iyi.” der.	Hoca topluluğa bir soru yöneltir. Topluluk “bilmiyoruz” diye cevap verir. Hoca bu cevabı beğenmez ve gider.	Nasreddin Hoca cemaate seslenir: “Size ne söyleyeceğimi biliyor musunuz?” Cemaat “Hayır! Bilmiyoruz.” cevabını verir. Hoca bunun üzerine; “Mademki bilmiyorsunuz, o hâlde benim size anlatacağım bir şey yok.” der.
Ertesi gün Hoca aynı soruyu sorar: Ahali, “Biliyoruz!” der. Hoca; “Madem biliyorsunuz, benim söylememe gerek yok.” der.	Hoca topluluğa aynı soruyu bir kez daha yöneltir. Topluluk “biliyoruz” diye cevap verir. Hoca bu cevabı da beğenmez ve gider.	Bir hafta sonra Hoca aynı soruyu sorar: Cemaat, “Biliyoruz!” der. Hoca; “Mademki biliyorsunuz, o hâlde benim de bu konuyu size anlatmama gerek yok.” der.
Kahve ahali kendi arasında fikir alışverişinde bulunur ve şu karara varırlar: “Eğer Hoca böyle bir soruyu tekrar sorarsa, yarımız ‘Biliyoruz.’, yarımız da ‘Bilmiyoruz.’ diyelim.”	Topluluk ortak bir karar alır.	Cemaat kendi arasında fikir alışverişinde bulunur ve şu karara varırlar: “Eğer Hoca böyle bir soruyu tekrar sorarsa, yarımız ‘Biliyoruz.’, yarımız da ‘Bilmiyoruz.’ diyelim.”
Hoca, üçüncü gün aynı soruyu sorunca; kahvedekilerin bir kısmı “Biliyoruz”, bir kısmı da “Bilmiyoruz” der. Bu cevap üzerine Nasreddin Hoca; “Bilenler bilmeyenlere anlatsın.” der.	Hoca topluluğa üçüncü kez aynı soruyu yöneltir. Topluluğun bir kısmı “biliyoruz”, bir kısmı “bilmiyoruz” der. Hoca bir yolunu bulur ve bu son cevabı da beğenmez.	Hoca, üçüncü hafta aynı soruyu sorunca; cemaatin bir kısmı “Biliyoruz”, bir kısmı da “Bilmiyoruz” der. Bu cevap üzerine Nasreddin Hoca; “Bilenler bilmeyenlere anlatsın.” der.

Tablo 2: Seninle de Konuşulmuyor ki³

ANA-METİN Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Hoca’nın evi Şahıslar: Nasreddin Hoca ve hanımı	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Hoca’nın evi Şahıslar: Nasreddin Hoca ve hanımı

² Alt-metin: (Sakaoğlu ve Alptekin, 2009: 214-215).

³ Alt-metin: (Sakaoğlu ve Alptekin, 2009: 145).

Hoca, hanımına sorar: Şu bizim ilginç hediyeler satan dükkânın sahibi karşı komşumuz Mehmet Ağa'nın adı neydi? Hoca'nın hanımı şaşırarak; "Kendin söyledin ya, Mehmet Ağa." der.	Hoca, hanımına bir soru sorar. Cevabı içinde saklı olan bu soru karşısında Hoca'nın hanımı şaşırır.	Hoca, hanımına sorar: "Hanım, bizim komşu değirmenci Ahmet Efendi'nin adı neydi?" Hoca'nın hanımı bu soru karşısında şaşırarak; "Ahmet Efendi' dedin ya." der.
Bozuntuya vermeyen Hoca soruyu değiştirir: "Yahu dilim sürçtü ne iş yapar diyecektim." Hanımı; "Efendi, kendin dedin ya ilginç hediye satıyor." diye cevap verir.	Hoca, hanımına yine bir soru sorar. Hoca'nın hanımı yine şaşırır.	Bozuntuya vermeyen Hoca soruyu değiştirir: "Dilim sürçtü. Ne iş yaptığını soracaktım." Hanımı; "Efendi, sana ne oldu? 'Değirmenci' dedin ya." diye cevap verir.
Hoca; "Anlasana işte, nerede oturuyor demek istedim." der. Hanımı dayanamaz ve "Bey, bugün sana ne oluyor? Komşu dedin ya." der.	Hoca, hanımına son bir soru sorar. Hoca'nın hanımı yine şaşırır.	Hoca; "Hatun nerede oturuyor diye soracaktım." der. Şaşkına dönen hanım dayanamaz ve; "Efendi, sana bir şeyler mi oldu ne... Az önce 'komşu' dedin ya." der.
Bunun üzerine Hoca; "Aman be kadın! Seninle de bir türlü konuşulmuyor." der.	Hoca hanımına asıl meramının konuşmak olduğunu söyler.	Hoca biraz da kızarak; "Yahu hanım, iki söz edelim dedik, burnumdan getirdin. Seninle de konuşulmuyor ki!" deyiverir.

Tablo 3: Ödeşmiş Olmadık mı⁴

ANA-METİN Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Mağaza Şahıslar: Nasreddin Hoca, mağaza çalışanları	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Hamam Şahıslar: Nasreddin Hoca, hamam çalışanları
Hoca komşusunun çocuğuna doğum günü hediyesi almak için çarşıya gider. Girdiği dükkânda kimse Hoca ile ilgilenmez. Hoca bir ürün alır, çalışanlara da bahşiş bırakır, gider.	Hoca alışverişe çıkar. Çalışanlar onunla ilgilenmez. Hoca bahşiş bırakır ve gider.	Hoca şehirde un sattıktan sonra temizlemek için hamama gider. Çalışanlar kendisi ile pek ilgilenmez. Hoca temizlendikten sonra çalışanlara fazlasıyla bahşiş bırakır.
Bir hafta sonra Hoca dükkâna tekrar gider. Bu sefer o kadar ilgi görür ki bu duruma şaşırır. İlginç bir hediye alır fakat bu sefer ödemesi gereken paranın yarısını bırakıp çıkar.	Hoca tekrar alışverişe çıkar. Çalışanlar büyük bir ilgi gösterir. Hoca az bir para bırakır ve gider.	Birkaç gün sonra Hoca temiz kıyafetleriyle tekrar hamama gider. Kafasında da hamam çalışanlarından hesap sormak vardır. Hoca bu kez güzelce ağırlanır. Ama çıkışta çok az bir bahşiş bırakır.
Hoca, kendisini uyarın mağaza sahibine "Geçen haftakine say!" der ve uzaklaşır.	Çalışanlar şaşırır ve itiraz ederler. Hoca çalışanlara ders verir ve gider.	Hoca, bahşişi az bulan çalışanlara "Ödeşmiş olmadık mı?" der ve uzaklaşır.

Tablo 4: Dokuz Aylık Yolu Beş Günde Aldıysa⁵

ANA-METİN Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Hoca'nın evi Şahıslar: Nasreddin Hoca, hanımı, yeni doğan çocuğu ve misafirler	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Hoca'nın evi Şahıslar: Nasreddin Hoca, hanımı, yeni doğan çocuğu ve ahalî
Hoca dul bir kadınla evlenir. Düğünde çok güzel hediyeler alırlar. Beş gün sonra kadın doğum yapar.	Hoca evlenir. Beş gün sonra çocuğu olur.	Hoca evlenir. Beşinci günü bir çocuğu olur.
Hoca hemen çarşıya gidip kitap, defter ve kalem alıp gelir.	Hoca durumun saçmalığına uygun olarak bebeğe okul gereçleri alır.	Ertesi günü hemen elif cüzü, cüz kesesi, yazı takımı gibi şeyler getirir, kundağın başı ucuna koyar.
Hoca'nın evine bebek hediyeleri alıp gelenler şaşırır. Hoca: "Bu çocuk dokuz aylık yolu beş günde aldıysa, birkaç gün içinde okumaya başlar!" diye cevap verir.	İnsanlar Hoca'nın aldığı hediyelere şaşırır. Hoca durumun saçmalığını ortaya koyar.	Bu duruma şaşırarlara: "Dokuz aylık yolu beş günde kateden birkaç güne kadar mektebe başlar." diye cevap verir.

⁴ Alt-metin: (Sakaoğlu ve Alptekin, 2009: 175-176).⁵ Alt-metin: (Boratav, 2007: 244-245).

Tablo 5:Peşin Parayı Görünce Ne de Güzel Gülüyorsun⁶

ANA-METİN Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Belirsiz Şahıslar: Nasreddin Hoca, arkadaşı	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Hoca'nın evi Şahıslar: Nasreddin Hoca, alacaklı komşusu
Bir arkadaşı hanımına hediye alması için Hoca'ya akıl verir. Aradan aylar geçer, arkadaşı ne yaptığını sorar.	Hoca bir ahit yapmıştır. Ahdi ne zaman gerçekleştireceği Hoca'ya sorulur.	Hoca komşusuna borcunu bir türlü ödeyememektedir. Alacaklısı Hoca'yı sıkıştırır. Hoca'ya borcu ne zaman ödeyeceğini sorar.
Hoca, hanımına ilginç bir hediye alacağını söylemiştir. Hanımına, evin önündeki yola çalı tohumu ektiğini, ilkbaharda yeşereceğini, yoldan geçen koyunların yününün çalılarda birikeceğini, yünleri toplayıp ip yapacağını, ipi terziye vereceğini, terzinin kazak öreceğini, böylece kişiye özel hediye olacağını söylemiştir.	Hoca verdiği sözü ne zaman yerine getireceğini söyler ama işi yokuşa sürmektedir.	Hoca, komşusuna; kapının önüne çalı ektiğini, çalılardan ilkbaharda yeşereceğini, sonra sertleşeceğini, kapının önünden geçen koyunların yünlerinin çalılara takılacağını, bu yünleri toplayacağını, hanımıyla kabartacağını, kirmanda eğireceklerini, son olarak da pazarda satacaklarını söyler. Borcunu o zaman ödeyeceğini söyler.
Meraklı arkadaşı Hoca'nın hanımının bu işe ne dediğini sorar. Hoca, "O da senin gibi kahkahayı bastı. Yakında hediye alacağını duyunca sevindi tabi." der.	Hoca'nın bu işte gönülsüz olduğunu anlayanlar acı acı gülmekten kendini alamaz. Hoca bu gülüşün nedenini kendi lehine yorumlar.	Bunu duyan alacaklı acı acı gülmeye başlar. Alacaklısının bu tavrı üzerine Hoca; "Ah komşu ah, peşin parayı görünce ne de güzel gülüyorsun." der.

Tablo 6: Cübbenin İçinde Ben de Vardım⁷

ANA-METİN Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Sokak Şahıslar: Nasreddin Hoca, Hoca'nın komşuları	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Hoca'nın evinin bahçesi Şahıslar: Nasreddin Hoca, Hoca'nın komşusu
Hoca sokağa çıkar çıkmaz meraklı komşuları yanına gelir ve önceki akşam evden korkunç bir gürültü geldiğini söylerler.	Komşular Hoca'nın evindeki gürültünün nedenini merak eder.	Gece yarısı Hoca'nın evinde bir gürültü olur. Gündüz olunca meraklı komşusu Hoca'ya bunun nedenini sorar.
Hoca, durumu anlatır. Bir akrabasının ev hediyesi olarak verdiği battaniyenin merdivenlerden yuvarlandığını söyler.	Hoca gürültünün gerçek nedenini söylemez. Dolaylı yollardan komşuların merakını giderecek bir cevap verir.	Hoca; hanımıyla tartıştığını, o sesin ağız dalaşı olduğunu söyler. Bu cevap komşuyu tatmin etmez. Hoca, hanımın ayağının cübbesine takıldığını, cübbenin yırtıldığını, gürültünün bu yüzden olduğunu söyler.
Komşular; "battaniyeden o kadar ses gelir mi?" diye çıkışınca Hoca; "Uzatmayın işte, içinde ben de vardım!" der.	Hoca anlayışsız komşularına kızarak gürültünün gerçek nedenini söyler.	Komşusu ısrarlıdır. Cübbeden öyle ses çıkacağını inanmaz. Hoca; dayanamaz; "yahu komşu, ne uzatıp duruyorsun, cübbenin içinde ben de vardım." der.

Tablo 7: Secdeye Kapanmasından Endişe Ediyorum⁸

ANA-METİN Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Hediye dükkânı Şahıslar: Nasreddin Hoca, komşusu, dükkân sahibi	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Han Şahıslar: Nasreddin Hoca, hancı
Hoca, sevgilisine hediye almak için çarşıya çıkar. İçinde çok güzel ürünler olan, eski bir dükkâna girer.	Hoca alışveriş maksadıyla eski bir mekâna gider.	Hoca günün birinde Konya'ya gelir ve geceyi geçireceği bir hana gider. Hava çok soğuktur.
Hoca tavanı çökecekmiş gibi sallanan dükkânın sahibine tavanı sorar.	Mekândan yıkılacak gibi sesler gelir. Hoca'nın uyarmasına rağmen mekân	Gece olunca handan çatır çutur sesler gelir. Hoca hancıya durumu anlatır.

⁶ Alt-metin: (Sakaoğlu ve Alptekin, 2009: 154-155).⁷ Alt-metin: (Sakaoğlu ve Alptekin, 2009: 149-150).⁸ Alt-metin: (Sakaoğlu ve Alptekin, 2009: 211).

Dükkân sahibi tavanın tespih çektiğini, bu yüzden sallandığını söyler.	sahibi orali olmaz.	Hancı hiç orali olmaz. Binanın Allah'ı zikrettiğini söyler.
Hoca hiç altta kalır mı, cevabı yapıştır: "Ya aşka gelir de secdeye varırsa?"	Hoca, mekân sahibinin alaycı cevabına ince zekâsı ile karşılık verir.	Hoca dayanamaz "Hancı, hancı! Ben de ondan korkuyorum. Zikrederken birden bire coşup da ya secdeye kapanırsa..." der.

Tablo 8: Kimin İçinin Yandığını Allah Biliyor⁹

ANA-METİN	DEĞİŞMEZ YAPI	ALT-METİN
Zaman: Yakın geçmiş Mekân: Komşunun evi Şahıslar: Nasreddin Hoca, hanımı, komşuları		Zaman: Uzak geçmiş Mekân: Hoca'nın konuk olarak gittiği ev Şahıslar: Nasreddin Hoca, Hoca'nın ahbabı
Hoca yılbaşında hanımıyla birlikte komşu ziyaretine gider. Hoca'nın çarşıdan aldığı ev hediyesi komşunun hoşuna gider. Misafirlerine bal ikram eder. Hoca bir tepsi petek balını bitirmeye kararlıdır.	Misafir olarak gittiği yerde Hoca'ya bal ikram edilir. Hoca ikram edilen balı iştahla yemektedir.	Hoca bir dostunun evine gider. Hoca'ya burada bal ve kaymak ikram ederler. Hoca ne var ne yok siler, süpürür. Tasın dibinde kalan balı parmak parmak yemeye başlar.
Ev sahibi manzara karşısında dayanamaz ve "Aman Hoca! Fazla yeme yoksa için yanar." der.	Ev sahibi Hoca'nın balı bitireceğinden endişe eder ve Hoca'ya laf sokar.	Ev sahibi durumdan rahatsız olur. Hoca'yı vazgeçirmek için kinaye ile "Ekmeksiz bal içini yakar." der.
Hoca cevabı yapıştır: "Kimin içinin yandığını Allah biliyor."	Hoca, ev sahibinin kinayesine ince zekâsı ile karşılık verir.	Hoca yemeye devam ederek "Kimin içi yandığını Allah bilir." diye karşılık verir.

Sonuç

13. yüzyılda Anadolu'da yaşadığı bilinen Nasreddin Hoca, ünü bütün dünyaya yayılmış evrensel bir fıkra tipi olarak karşımızda durmaktadır. Nasreddin Hoca fıkralarının yinelenmeye ve yeniden yazılmaya açık olması onlara bir evrensellik özelliği kazandırmıştır. Hoca fıkralarının yüzyıllardır güncelliğini korumasının en önemli sebebi şüphesiz birçok araştırmacının ifade ettiği üzere bu fıkraların işlevsel birer kültür ürünü olmasıdır. Değişik yollarla güncellenerek işlevsel hâle gelen Nasreddin Hoca fıkraları bir metinlerarasılık bağlamının konusunu oluşturmaktadır. Sürekli bir gönderge durumuna gelen, alıntılanan, yeniden yazılan Nasreddin Hoca fıkraları değişik ülkelerde, değişik koşullarda, yeni bağlamlarda durmadan yinelenirken oldukları gibi değil, biçim ve içerik bakımından dönüştürülmüşlerdir. Bu çalışma, sanal ortamda yeniden yazılan Nasreddin Hoca fıkralarının biçim ve içerik bakımından dönüştürülmelerinin fıkraların pazarlama aracı olarak yeniden yazılması ile doğrudan ilgili olduğunu örneklerle ortaya koymuştur. Fıkraların ana-metinsel dönüşümleri hediyeelik ürün satışı yapan sitenin reklam ve pazarlama amacı ile birlikte değerlendirilmiş, söz konusu fıkralar folklor ürünleri ve reklam arasındaki ilişkiyi çok iyi örneklendirmiştir. Kendi ifadeleri ile "çılgın", "ilginç" ve "komik" ürünlerin satışını yapan sanal mağazanın yetkilileri müşteriyi etkileyebilmek için Nasreddin Hoca'dan daha iyi bir referans –haklı olarak- düşünmemiştir. Hoca'nın kolektif bilinçaltındaki çağrışımları ile sitenin hediyeelik ürünlerinin niteliği arasındaki bağ müşterinin ürüne yaklaşımını pazarlamacı açısından olumlu düzeyde etkileyecektir. Bu ilişkiyi göz ardı etmeyen pazarlamacı ürününü Nasreddin Hoca imajı üzerinden tanıtarak geniş halk kitlesine hitap etmiştir. Bu amaçla kaleme alınan fıkralar işlevsel olarak folklor ürünleri ve reklam arasındaki ilişkiyi örneklendirmiş, öte yandan yeniden yazılarak ana-metin durumuna gelen bu fıkralar metinlerarası çözümlemenin odağı olmuştur. Ana-metinsel dönüşümler sonunda biçim ve içerik değişikliklerine uğrayan fıkralarda Nasreddin Hoca karakterinin ve ona bağlı olarak ortaya çıkan fıkra iletilisinin dolaşımdaki değişmez yapının en önemli unsurları olduğu görülmüştür.

⁹Alt-metin: (Boratav, 2007: 263).

Metinler

Bilenler Bilmeyenlere Anlatsın:¹⁰Nasrettin Hoca kahvehaneye girmiş ve içeridekilere seslenmiş: "Ey ahali! En ilginç hediyeler nerede satılır biliyor musunuz?" Kahvedekiler: "Bilmiyoruz." demiş. Hoca: "Madem bilmiyorsunuz bilmeyin daha iyi." demiş çıkıp gitmiş. Ertesi gün Hoca gene aynı kahveye gelmiş ve yine seslenmiş: "Ey ahali! En ilginç hediye nereden alınır biliyor musunuz?" Ahali bu sefer biliyoruz diye cevap vermiş. Hoca: "Madem biliyorsunuz benim söylememe gerek yok." demiş gitmiş. Kahvedekiler bu işe sinir olmuşlar ve karar vermişler, bir daha gelip ilginç hediyeler nerede diye sorduğunda "kimimiz biliyoruz, kimimiz bilmiyoruz" diye yanıtlayacaklarmış. Üçüncü gün hoca gelmiş ve sormuş: "Ey millet, ilginç hediyeler nerede satılır biliyor musunuz?" Kahvedekiler hep birlikte kararlaştırdıkları cevabı vermişler hocaya. Hoca da demiş: "Madem öyle, bilenler bilmeyenlere anlatsın."

Seninle de Konuşulmuyor ki:¹¹Nasrettin Hoca karısına sormuş: - Şu bizim ilginç hediyeler satan dükkânın sahibi karşı komşumuz Mehmet Ağa'nın adı neydi? - Kendin söyledin ya, Mehmet Ağa. - Yahu dilim sürçtü ne iş yapar diyecektim. - Efendi, kendin dedin ya ilginç hediye satıyor. - Anlasana işte, nerede oturuyor demek istedim. - Bey, bugün sana ne oluyor? Komşu dedin ya. - Aman be kadın... Seninle de bir türlü konuşulmuyor.

Ödeşmiş Olmadık mı:¹²Nasrettin Hoca komşusunun çocuğuna doğum günü hediyesi almak için çarşıya gitmiş. Bir süre gezindikten sonra bir dükkân bulmuş. Dükkân çok büyükmüş ve çok çeşitli ürünler varmış. Fakat kimse Hoca ile ilgilenmiyor, o yokmuş gibi davranıyorlarmış. Sonunda kendi çabası ile kişiye özel hediye reyonunu bulmuş ve bir ürün beğenmiş. Aldığı ürünün parasını ödemiş, bir o kadar da bahşış bırakıp gitmiş. Bir hafta sonra Hoca güzel hediyeler satan bu dükkâna tekrar gitmiş. Bu sefer o kadar ilgi görmüş ki şaşırmış bu duruma. İlginç bir hediye beğenip almış fakat bu sefer ödemesi gereken paranın yarısını bırakıp çıkmış. Mağaza sahibi arkasından seslenmiş: "Hoca eksik verdin!" Hoca: "Geçen haftakine say!"

Dokuz Aylık Yolu Beş Günde Aldıysa:¹³Nasrettin Hoca dul bir kadınla evlenir. Düğünde çok güzel hediyeler alırlar. Nikâhtan 5 gün sonra kadın doğum yapar. Hoca hemen çarşıya gidip kitap, defter ve kalem alır gelir. Konu komşu herkes bebek hediyeleri alır Hoca'nın evine gelmiştir. Hoca da çarşıdan aldıklarını bebeğin yanına bırakır. Misafirler bunları görünce şaşırıp sorar: "Hoca bu bebek bunları ne yapacak bu yaşta?" Hoca: "Bu çocuk 9 aylık yolu 5 günde aldıysa, birkaç gün içinde okumaya başlar!"

Peşin Parayı Görünce Ne de Güzel Gülüyorsun:¹⁴Nasrettin Hoca'ya bir arkadaşı akıl vermiş. "Karına arada bir hediye al, onu mutlu et." Aradan aylar geçmiş arkadaşı sormuş: - Hoca, dediğimi yaptın mı? - Karıma müjdeyi verdim, kendisine doğum günü hediyesi alacağımı söyledim. - Peki aldın mı? - O da her gün sorup duruyor. Ben de ona diyorum ki: Senin için bir ilginç hediye fikrim var. Evin önündeki yola çalı tohumu ektim. İlkbaharda yeşerecek, yoldan geçen koyunların yünü çalılarda birikecek, ben de yünleri toplayıp ip yapacağım. O ipi terziye vereceğim, terzi senin için kazak örecektir, böylece kişiye özel hediye olacak. - Karsın ne dedi bu işe? - O da senin gibi kahkahayı bastı. Yakında hediye alacağını duyunca sevindi tabi.

Cübbenin İçinde Ben de Vardım:¹⁵Nasrettin Hoca sokağa çıkar çıkmaz komşuları yanına gelmiş ve "Hocam dün akşam sizin evden korkunç bir gürültü geldi." demişler. - "Evet" demiş Hoca, "bir akrabamın ev hediyesi olarak verdiği battaniye merdivenlerden yuvarlandı." -

¹⁰<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "İlginç Hediyeler" bölümünde yer almaktadır.

¹¹<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "İlginç Hediyeler" bölümünde yer almaktadır.

¹²<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "Çılgın Hediyeler" bölümünde yer almaktadır.

¹³<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "Çılgın Hediyeler" bölümünde yer almaktadır.

¹⁴<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "Orijinal Hediyeler" bölümünde yer almaktadır.

¹⁵<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "Komik Hediyeler" bölümünde yer almaktadır.

"Aman Hoca" demiş komşuları, "battaniyeden o kadar ses gelir mi?!" - "Uzatmayın işte" demiş Hoca, "içinde ben de vardım!"

Secdeye Kapanmasından Endişe Ediyorum:¹⁶Hoca çarşıya giderken yolda karşılaştığı komşusu nereye gittiğini sormuş Hoca'ya. "Sevgili hediye istedi, onun için çarşıya gidiyorum" demiş Hoca. Gezinirken bir dükkâna rast gelmiş. İçeride çok güzel ürünler varmış. Fakat dükkân çok eskiymiş ve tavanı çökecekmiş gibi sallanıyormuş. Hoca içeriye girmiş ve sevgili hediyeleri bakarken dayanamamış dükkân sahibine tavanı sormuş. Dükkân sahibi "bizim tavan dindardır, tespîh çekiyor da ondan sallanıyor" demiş. Hoca altta kalır mı, yapıştırmış cevabı: "Ya aşka gelir de secdeye varırsa?!"

Kimin İçinin Yandığını Allah Bilir:¹⁷Yılbaşı arifesinde Nasrettin Hoca'ya karısı şöyle demiş: - "Efendi, yarın yılbaşı, çarşıdan birkaç hediye al, komşuları ziyarete gidelim." Hoca tamam demiş ve yola koyulmuş. Ertesi gün ilk komşu ziyaretine gitmişler. Hoca'nın çarşıdan aldığı ev hediyesi komşunun hoşuna gitmiş, misafirlerine bal ikram etmiş. Fakat bakmış ki hoca bir tepsi petek balını tek başına bitirmeye kararlı. Sonunda dayanamamış ve "aman Hoca" demiş "fazla yeme yoksa için yanar". Hoca cevabı yapıştırmış: "Kimin içinin yandığını Allah biliyor."

KAYNAKÇA

- AKTULUM, Kubilay (2000). *Metinlerarası İlişkiler*, Ankara: Öteki Yayınevi.
- AKTULUM, Kubilay (2013). *Folklor ve Metinlerarasılık*, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- ALPASLAN, G. Gonca Gökalp (2007). *Metinlerarası İlişkiler ve Gılgamış Destanı'nın Çağdaş Yorumları*, İstanbul: Multilingual.
- ASLAN, Ferhat (2011). "Sanal Kültür Ortamında Güncellenen Nasreddin Hoca Fıkraları", *TurkishStudies*, S. 6/4, s. 39-60.
- BORATAV, Pertev Naili (2007). *Nasreddin Hoca*, İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- BOYRAZ, Şeref (2001). "Halk Kültürü Unsurlarının Televizyon Reklamlarında Kullanılması", *Millî Folklor*, S. 49, s. 93-108.
- DÜZGÜN, Dilaver (2004). "Nasrettin Hoca Araştırmalarında Karşılaşılan Problemler ve Bir Değerlendirme", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 25, s. 121-126.
- GÜNAY, Umay (1996). "Folklor, Reklam ve Tarhana", *Millî Folklor*, S. 31-32, s. 3-12.
- <http://www.cilginseyler.com> (Erişim Tarihi: 08.05.2013)
- ÖZDEMİR, Nebi (2009). "Sanal Kültür Ortamında Nasreddin Hoca", *21. Yüzyılı Nasreddin Hoca ile Anlamak*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, s. 593-634.
- SAKAOĞLU, Saim; ALPTEKİN, Ali Berat (2009). *Nasreddin Hoca*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- TAN, Nail (1990). "Günümüzde Yaratılan Nasrettin Hoca Fıkraları", *I. Milletlerarası Nasreddin Hoca Sempozyumunu Bildirileri*, Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları, s. 331-341.

¹⁶<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "Sevgililer Günü" bölümünde yer almaktadır.

¹⁷<http://www.cilginseyler.com> (08.05.2013) Bu fıkra "Yılbaşı" bölümünde yer almaktadır.